

Eva DECROIX
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 4. září 2025

Č.j. MSP-161/2025-ODKA-SPZ/4

Počet listů: 8

Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obviněná I. V. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: spisový materiál Okresního soudu v Hradci Králové sp. zn. 6 T 62/2023,

Podle § 266 odst. 1, 2 trestního řádu podávám **v neprospěch** obviněné I. V.,

s t í ž n o s t p r o p o r u š e n í z á k o n a

proti pravomocnému rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 28.11.2023 č.j. 6 T 62/2023.

Postup před vydáním napadeného rozhodnutí

- 1 Státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Hradci Králové podala u Okresního soudu v Hradci Králové dne 29.6.2023 obžalobu na obviněnou I. V. pro dva skutky. Skutek popsany pod bodem I., jehož se obviněná měla dopouštět nejméně v období od ledna 1989 do 1.1.2003 ve společně obývaném bytě tím, že (stručně uvedeno) úmyslně a soustavně fyzicky týrala svého, v té době nezletilého, syna P. V. jednotlivě popsany incidenty fyzického násilí, byl obžalobou právně kvalifikován jako trestný čin týrání svěřené osoby podle § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen tr. zákon). Skutek popsany pod bodem II., jehož se měla (stručně uvedeno) dopouštět v období od 2.1.2003 do března 2018, nejprve ve společně obývaném bytě na adrese XY a od roku 2005 na adrese YX, se měla dopouštět tím, že (stručně uvedeno) úmyslně a soustavně fyzicky týrala svého, tehdy již dospělého syna P. V. jednotlivě popsany incidenty fyzického násilí, byl obžalobou právně kvalifikován jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. a), b), d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen tr. zákoník).

- 2 Po provedeném hlavním líčení státní zástupce v rámci závěrečné řeči soudu ve shodě s podanou obžalobou navrhl, aby obžalovaná byla uznána vinnou oběma skutky popsány v obžalobě beze změny právní kvalifikace, a uložení úhrnného trestu odnětí svobody v trvání tří let s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání pěti let. Současně navrhl uložení přiměřené povinnosti, aby obžalovaná podle svých sil uhradila poškozenému škodu a nemajetkovou újmu způsobenou uvedenou trestnou činností, a dále povinnost k náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy poškozenému P. V. a Všeobecné zdravotní pojišťovně.

Napadené rozhodnutí

- 3 Rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne **28. 11. 2023, č. j. 6 T 62/2023-869**, byla obviněná I. V. uznána vinnou zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 tr. zákoníku, kterého se podle zjištění okresního soudu dopustila tím, že

v přesně nezjištěném období, pravděpodobně od ledna 1989 do března 2018, svého syna P. V., ve společně obývaném bytě na adrese XY, a od roku 2005 na adrese YX úmyslně a soustavně fyzicky a psychicky trýznila tak, že ho zcela bez zjevného důvodu a pod různými záminkami, když si na svém synovi vybíjela své zlostné stavy, intenzivně a surově trestala, a to tím způsobem, že ho několikrát, přibližně dvakrát až třikrát, týdně škrtila, mlátila dřevěným kuchyňským válečkem do různých částí těla, jako jsou kotníky, kolena, hřbety rukou a lokty, včetně hlavy, bolestivě ho kousala po celém těle, převážně do prstů horních i dolních končetin, chodidel a do uší, kdy její útoky byly důrazné a doprovázeny vztekem, čímž svému synovi způsobovala opakované bolestivé stavy, zranění na těle v podobě modřin, oděrek a krvavých ran, zejména také proto, že útočila do míst, kde nebyly dosud předešlé rány zahojeny, přičemž konkrétně

- *dne 12.12.1992 přesně nezjištěným způsobem, pravděpodobně údery válečkem na těsto směřovanými na oblast hlavy nebo tím způsobem, že poškozenému přidržovala hlavu za vlasy a tloukla jí o zeď či o zem, mu přivodila pohmoždění měkkých pokrývek v pravé části hlavy s podkožním hematomem, což vedlo k nutnosti ošetření ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové, klinika neurochirurgická,*
- *v blíže nezjištěné době v rozmezí dnů od 23.6.1993 do 29.6.1993 mu přesně nezjištěným způsobem, pravděpodobně opakovanými údery dřevěným válečkem na těsto směřovanými na levé ucho, údery prodlužovacím kabelem nebo kousáním, způsobila poranění - hematoma a rozpad chrupavky levého ušního boltce v rozsahu 2x1 cm, v důsledku čehož byl poškozený nucen podstoupit operační výkon spočívající ve vymodelování reliéfu boltce a hospitalizaci na ORL klinice v Hradci Králové,*
- *dne 13.5.1994 mu přesně nezjištěným způsobem, pravděpodobně opakovanými údery dřevěným válečkem na těsto směřovanými na levé ucho, údery prodlužovacím kabelem, kousáním či bodnutím nožem nebo nůžkami, způsobila poranění levého ušního boltce, v podobě abscedujícího hnisavého zánětu na dorsální ploše boltce, které si vyžádalo ošetření ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové na ORL klinice,*
- *v blíže nezjištěné době, přibližně v období měsíců leden 1995 až 14.2.1995, přesně nezjištěným způsobem, fyzicky týrala svého syna, a to tak, že byl pro mnohočetné hematomy na těle a podezření na syndrom týraného dítěte hospitalizován od 14.2.1995 do 8.3.1995 na Dětském oddělení v Nemocnici Nový Bydžov, kde mu byly zjištěny hematomy pod pravým okem, hematomy na pravé paži, dále na pravém předloktí, v oblasti levého lokte, na zádech v oblasti*

obou lopatek, drobnější hematomy v oblasti bederní, hematomy na dolní končetině na pravém stehnu, na koleni a na lýtku z laterální pravé strany, na levé dolní končetině v oblasti stehna a kolene, dále tři menší hematomy na hrudníku, exkoriace na pravé ruce, modré nehty na obou palcích dolních končetin,

- *v blíže nezjištěné době, v měsíci červen 1996, fyzicky týrala svého syna tím, že jej trestala údery různými nástroji (válečkem na těsto, elektrickým kabelem) či jej kopala obutou nohou do oblasti pravé i levé paže, v důsledku čehož mu způsobila opakovaná pohmoždění těchto částí těla, četné jizvy, tuhá zduření na zevní straně levé paže i na pravé paži, dále na obou pažních kostech exostózy a osifikaci periostu, kdy musel být pro tato poranění ošetřen dne 25.06.1996 v Ortopedické ambulanci u MUDr. Michálka, Foerstrova č.p. 1607 v Hradci Králové,*
- *dne 1.7.1996 mu v záchvatu vzteku zabodla do hrudníku, do jeho levé části v oblasti srdce, obyčejnou ořezávací tužku s tuhou uvnitř zn. KOH-I-NOOR, v důsledku čehož se tuha pod kůží poškozeného zlomila, následně na WC zkolaboval a z tohoto důvodu byla nucena se synem vyhledat lékařské ošetření nejprve u praktické lékařky pro děti a dorost MUDr. Černíkové, následně v Chirurgické ordinaci, Jeronýmova č.p. 750, v Hradci Králové,*
- *ve dnech 9. - 10.5.1998 přikázala svému synovi, aby se celý víkend intenzivně opaloval, a tím zamaskoval a překryl hematomy, které měl po těle jako následek fyzického napadání, čímž si přivodil popáleniny kůže 2. a 3. stupně na 90% těla a následně byl dne 15.5.1998 akutně přijat na jednotku intenzivní péče Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové a ve dnech 15.5.1998 - 22.6.1998 hospitalizován na Dětské klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové, ambulantně léčen a kontrolován dne 26.8.1998 na téže klinice, následně opětovně hospitalizován pro následky nadměrného slunění na Dětské kožní klinice v Hradci Králové ve dnech od 3.9.1998 do 25.9.1998,*
- *v blíže nezjištěné době, od 24.8.1998 do 26.8.1998, hodila po svém synovi v rozčilení nůž s vroubky na krájení chleba, když stál na chodbě bytu v ul. Gagarinova 692/26 v Hradci Králové, přičemž se mu nůž zabodl do vnitřní strany levého stehna a způsobil řezné poranění a druhý den či dva dny po zranění s ním musela vyhledat lékařské ošetření v Chirurgické ordinaci, Jeronýmova č.p. 750, v Hradci Králové, kde se MUDr. Brejcha snažil ránu sešít, následně mu bylo toto poranění vzhledem k rozestupu rány ošetřeno během hospitalizace na kožním oddělení Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové v době od 3.9.1998 do 25.9.1998,*
- *dne 27.8.1998 ho přesně nezjištěným způsobem poranila v oblasti levého stehna, čímž mu způsobila mnohočetné hematomy, přičemž bylo zranění zjištěno a zaznamenáno v propouštěcí zprávě z Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové, kde byl hospitalizován od 3.9.1998 do 25.9.1998,*
- *dne 31.8.1998 ho pokousala na hřbetech obou rukou a prstů rukou, čímž mu způsobila poranění těchto částí rukou a prstů, přičemž bylo zranění zjištěno a zaznamenáno v propouštěcí zprávě z Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové, kde byl hospitalizován od 3.9.1998 do 25.9.1998,*
- *dne 7.3.2000 týrala svého syna tím, že ho udeřila blíže nezjištěným způsobem do boltce levého ucha, k čemuž užila pravděpodobně váleček na těsto nebo prodlužovací kabel a způsobila mu na laterální straně zarudnutí ušního boltce, infiltraci boltce a zarudnutí na mediální straně ušního boltce, které si vyžádalo lékařské ošetření na ORL klinice Fakultní nemocnice v Hradci*

Králové a následné ambulantní kontroly u lékaře, a to ve dnech 9.3.2000, 10.3.2000, 14.3.2000 a 21.3.2000,

- *dne 22.8.2000 týrala svého syna tím, že ho kousala do prstů obou horních končetin, čímž mu způsobila mnohočetné povrchové rány na všech prstech, otoky a bolestivost, přičemž musel být ošetřen v Chirurgické ambulanci, ul. Jeronýmova č.p. 750 v Hradci Králové a následně ambulantně kontrolován v této ordinaci ve dnech 28.8.2000 a 31.8.2000,*
- *v blíže nezjištěné době, přibližně od měsíce září 2000 do 6.10.2000 týrala svého syna tím, že mu lámala prsty a kousala ho do hřbetů obou rukou, nehtů na prstech rukou a do palců u obou dolních končetin, čímž mu způsobila dystrofii nehtových lůžek a četné krevní výrony pod nehty obou horních i dolních končetin, jizevnatění prstů, omezení hybnosti v kloubech prstů a poruchu trofiky, dále výrazné dysplastické změny nehtů, včetně nehtů obou dolních končetin, jak bylo zjištěno z lékařské zprávy MUDr. Kateřiny Toušovské z Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové při ambulantní kontrole dne 6.10.2000, jak bylo dále potvrzeno v propouštěcí zprávě o hospitalizaci Patrika Valy na Dětské klinice FN v Hradci Králové ve dnech od 4.12.2000 do 6.12.2000,*
- *dne 17.7.2001 týrala svého syna tím, že ho bolestivě a silně kousala do rukou, prstů a nehtů obou horních končetin, a to i opakovaně do nezahojených zranění, která mu způsobila předtím, čímž mu přivodila na hřbetech prstů a rukou krvavá poranění, která si vyžádala ošetření při ambulantní kontrole u lékaře na Dětské klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové dne 18.7.2001,*
- *již od předškolního věku, kdy byly P. V. 4 roky, po celou dobu společného soužití do března 2018, mu velkou silou a bolestivě lámala prsty na rukou nebo celé ruce, což vedlo k silným zhmožděninám na prstech horních končetin,*
- *v době, kdy P. V. bylo 13 - 18 let, ho opakovaně řezala a bodala nůžkami a nožem do všech končetin a částí těla včetně trupu a zad, čímž mu způsobovala bolestivá krvácející zranění,*
- *v době, kdy P. V. bylo 10 let, na něj opakovaně zaútočila kladivem, kterým ho menší intenzitou mlátila do hlavy a loktů, přičemž z těchto útoků měl na těle pohmožděnin,*
- *v době, kdy P. V. bylo 10 až 13 let, mu opakovaně působila trýznivou bolest, neboť mu velkou silou drtila prsty u nohou tím, že mu podpatky od lodiček stoupala na tyto části těla, čímž mu způsobovala krvácející zranění na prstech dolních končetin, hematomy pod nehty a poškození nehtů,*
- *v době, kdy P. V. bylo přibližně 15 až 18 let, ho trestala přibližně třikrát do týdne tím, že jej velkou intenzitou švihala elektrickým kabelem do celého těla, převážně pak do jeho horních částí, čímž mu způsobovala zranění v podobě podlitin i krvácejících ran,*
- *v době, kdy P. V. bylo 18 - 19 let, ho opakovaně řezala a bodala nůžkami a nožem do všech končetin a částí těla včetně trupu a zad, čímž mu způsobovala bolestivá krvácející zranění,*
- *v době, kdy P. V. bylo 18 - 33 let, ho trestala přibližně třikrát do týdne tím, že jej velkou intenzitou švihala elektrickým kabelem do celého těla, převážně pak do jeho horních částí, čímž mu způsobovala zranění v podobě podlitin i krvácejících ran,*

- dále svého syna během jejich soužití fackovala otevřenou dlaní převážně do hlavy a horní části těla,
- v době, kdy P. V. bylo kolem 20 let, jej bolestivě kopala nohou v obuvi do celého těla, čímž mu způsobila hematomy po celém těle,
- v době, kdy P. V. bylo kolem 18 - 25 let, na něj opakovaně zaútočila rozžhavenou žehličkou a páčila ho na zádech a horních končetinách anebo útoky vedla nenažhavenou žehličkou a její špičkou ho udeřila rovněž do oblasti zad a horních končetin, což vedlo ke způsobení hematomů na zádech, případně ke krvácení,

a dále svého syna nutila učit se zpaměti a říkat při lékařských vyšetřeních, hospitalizacích a před cizími lidmi, nejružnější smyšlené verze toho, jak si jednotlivá poranění způsobil a také, že si uvedená zranění způsobil on sám sebepoškozováním, přičemž jednotlivé útoky vůči synovi Patrikovi byly prováděny po dobu několika minut, někdy i hodinu, když během týrání nemohl popadnout dech, popřípadě zkolaboval nebo jako obranu takový kolaps předstíral, že je zraněný, aby trýznivé zacházení ukončil,

následkem popsaného jednání obžalované má po celém těle mnohočetné jizvy, plastická zjizvení a deformace, především od čelní strany po celé horní ploše hlavy, až k temeni, dále jizvu na levé straně brady, zdeformované uši po kousání, zjizvené obě horní i dolní končetiny a jizevnaté prohlubně po řezných a bodných ránách, na hrudníku řezná a bodná zjizvení, stejně tak na zadní části těla - na zádech, kde se nacházejí jizvy po ránách elektrickým kabelem, rozpálenou žehličkou či její chladnou špicí, zdeformované všechny prsty horních končetin s omezenou hybností a nemožností jejich sevření v pěst, dystrofická lůžka nehtů u prstů horních i dolních končetin, zdeformované oba palce u dolních končetin a pravý prostředníček po drcení podpatky a kousání a v důsledku těchto jednání byl poškozený Patrik Vala opakovaně hospitalizován ve zdravotnických zařízeních a v důsledku mnoholetého fyzického a psychického týrání matkou u něho rozvinula smíšená úzkostná porucha,

- 4 Za popsané jednání uložil okresní soud obviněné podle § 198 odst. 2 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 3 let s podmíněným odkladem výkonu na zkušební dobu 5 let a přiměřenou povinnost, aby podle svých možností a schopností (svých sil) odčinila nemajetkovou újmu způsobenou svou trestnou činností. Současně rozhodl také o uplatněných nárocích na náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené trestným činem, přičemž obviněné uložil povinnost nahradit poškozenému P. V. nemajetkovou újmu ve výši 300 000 Kč za vytrpěné psychické útrapy, spolu s úrokem z prodlení ve výši 15 % počínaje 19. 9. 2023 do zaplacení, a poškozenou Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky s uplatněným nárokem na náhradu škody odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.
- 5 K uloženému trestu soud uvedl, že obviněné polehčuje okolnost, že před spácháním trestné činnosti vedla řádný život a ani v průběhu páchané trestné činnosti se nedopustila jiné protiprávní činnosti a od ukončení trestné činnosti již uplynula doba 5 let, dále také skutečnost, že duševní zdraví poškozeného nebylo poškozeno výrazněji. Naopak jí přitěžuje skutečnost, že trestnou činnost páchala po delší dobu a rovněž soud zmiňuje zohavení poškozeného.

Postup po vydání napadeného rozhodnutí

- 6 Citovaný rozsudek soudu prvního stupně napadla **odvoláním** pouze **obviněná**, která proti odsuzujícímu rozsudku vnesla v zásadě dvě námitky. Námitku týkající se vadné právní

kvalifikace jednání, jímž byla uznána vinnou, když zdůraznila, že se vůči poškozenému mohla trestného činu týrání svěřené osoby podle § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, dopustit pouze jednáním páchaným do dovršení 18 let poškozeného, tedy do 1.1.2003, a nemohla proto v období po 2. 1. 2003 až do března 2018 naplnit znaky skutkové podstaty zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku. Uvedený závěr soudu označila za zcela nesprávný, neboť pouze do dovršení jeho zletilosti o poškozeného pečovala jako o nezletilého. V této souvislosti poukázala na to, že osobami závislými na péči jiné osoby mohou být, kromě nezletilých dětí, zejména osoby vysokého věku a osoby se závažným tělesným postižením nebo se závažným psychickým postižením typu těžké mentální retardace anebo závažné duševní choroby (např. Alzheimerova choroba). Poškozený však krátce po dovršení 18 let ukončil studium na učilišti a nastoupil do zaměstnání, mohl proto domácnost obžalované kdykoliv opustit, a přestal tedy být objektem ochrany ustanovení § 215 tr. zákona. V návaznosti na to pak obžalovaná namítla, že trestnost činu páchané do nabytí zletilosti syna dne 1. 1. 2003 zanikla promlčením trestní odpovědnosti po uplynutí 5 let. Dále obžalovaná vyslovila názor, že trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zákona byl do právního řádu zaveden až s účinností od 1. 6. 2004, a nemohla se proto jednáním trvajícím od 2. 1. 2003 do 31. 5. 2004 dopustit žádného trestného činu. Dále obviněná vznesla vůči rozsudku námítku týkající se nesprávných skutkových zjištění a hodnocení důkazů. Protiprávní jednání, kterého se měla dopouštět v době po dovršení 18 let poškozeného v bytě XY nebylo dle názoru obviněné prokázáno vůbec. Poškozený dobu trvání popisovaného protiprávního jednání záměrně zveličoval, aby dosáhl jejího potrestání za již promlčené jednání nebo odškodnění. V této souvislosti obviněná prezentovala svou polemiku se skutkovými závěry nalézacího soudu s tím, že provedené důkazy nedokládají násilí z její strany vůči poškozenému v tomto období a předeštlá vlastní hodnocení důkazů, včetně hodnocení výpovědi poškozeného o trvání jeho údajného týrání i v jeho dospělosti, která má dle názoru obviněné být vedena motivem jejího potrestání za jednání, kterého se vůči němu dopouštěla v jeho dětství. Dále prezentovala vlastní verzi důvodů nepravdivé usvědčující výpovědi manželky poškozeného.

- 7 Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 29.2.2024 č.j. 10 To 6/2024 zamítl podle § 256 tr. řádu odvolání obviněné jako nedůvodné a rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci.
- 8 V odůvodnění rozhodnutí se krajský soud s námitkami obviněné vypořádal tak, že se ztotožnil s hodnocením důkazů i skutkovými závěry okresního soudu, nepřisvědčil však plně právnímu hodnocení skutku. K tomu v bodech 12. 13. svého usnesení mj. uvedl, že „*okresní soud charakterizuje vztah poškozeného vůči obžalované jako určitý druh vynucené závislosti, nikoliv však jako vztah odkázanosti poškozeného na obžalovanou. Poškozený byl v době dosažení zletilosti fyzicky i psychicky zdravý (v důsledku jednání obžalované již tehdy patrně trpěl pouze smíšenou úzkostnou poruchou lehké závažnosti), plně svéprávný a nedlouho poté také ekonomicky aktivní. O jeho faktické odkázanosti na péči nebo výchovu obžalované v jakémkoliv smyslu proto nelze hovořit. Jeho závislost na obžalované přitom s takovým stavem ztotožňovat nelze, když existence závislosti oběti na pachateli se typicky vyskytuje i u trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku, a to nejen ve formě ekonomické či sociální, ale i ve formě psychické. Pokud by byla přijata argumentace okresního soudu, tak by v podstatě byl vyprazdňován obsah tohoto trestného činu, který byl do právního řádu zaveden jako subsidiární skutková podstata dopadající právě na případy, které nepokrývá trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku, resp. tehdy se jednalo o obsahově téměř totožný trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zákona doplňující trestný čin týrání svěřené osoby podle § 215 tr. zákona.... Podle názoru krajského*

sudu mělo být jednání obviněné správně kvalifikováno ve shodě s obžalobou jako trestný čin týrání svěřené osoby podle § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona páchaný v době od ledna 1989 do 1. 1. 2003, a jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku páchaný v době od 1. 6. 2004, kdy se předmětný čin obžalované stal trestným po zavedení trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zákona do právního řádu, do března 2018. Trestní odpovědnost za žádný z těchto trestných činů není promlčena, protože od ukončení páčání prvního z nich dne 1. 1. 2003 dovršením zletilosti poškozeného do dokonání druhého z nich v prvních dnech po 1. 6. 2004 neuplynula tehdy stanovená pětiletá promlčecí doba a po ukončení druhého z nich v březnu 2018 do zahájení trestního stíhání obžalované dne 26. 9. 2022 neuplynula pětiletá ani nově stanovená desetiletá promlčecí doba. Vzhledem ke skutečnosti, že okresní soud dovodil úmyslné zavinění obžalované i ve vztahu k těžším následkům, nabízel se též právního posouzení prvního ze skutků rovněž jako trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákona a druhého ze skutků také jako zvlášť závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku. V případě těchto úmyslných trestných činů, které nejsou trestnými činy trvajícíchmi, však již k promlčení trestní odpovědnosti dojít mohlo, a to zejména ve vztahu ke staršímu činu.

- 9 Dále se krajský soud vyjádřil k otázce uloženého trestu tak, že okresním soudem uložený trest odnětí svobody v trvání 3 let, s podmíněným odkladem výkonu na zkušební dobu 5 let, neodpovídá dosavadnímu způsobu života obžalované, povaze a závažnosti činu, jeví se být nepřiměřeně mírným a v daném případě měl být ukládán nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře blízký se polovině zákonné trestní sazby. Výrok o náhradě nemajetkové újmy způsobené trestným činem krajský soud vyhodnotil jako věcně správný. Shora uvedenou vadu výroku o vině spočívající v nesprávné právní kvalifikaci činu, ani výrok o trestu však krajský soud nemohl napravit, neboť takový postup by byl v rozporu se zákazem reformationis in peius obsaženým v ustanovení § 259 odst. 4 tr. řádu, když odvolání podala výlučně obžalovaná, a nemohlo tak dojít k rozšíření právní kvalifikace o další trestný čin ani k uložení přísnějšího trestu.
- 10 Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 10 To 6/2024, podala obviněná prostřednictvím obhájce **dovolání**, které zaměřila proti všem výrokům napadených rozhodnutí, přičemž explicitně uplatnila dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř., neboť byla názoru, že rozhodná skutková zjištění určující pro naplnění znaků trestného činu jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů. V rámci dovolání uplatnila totožné námitky směřující vůči skutkovým i právním závěrům soudů obou stupňů s tím, že rozsudek nalézacího soudu i usnesení odvolacího soudu trpí stejnou vadou, spočívající v nesprávném hodnocení provedených důkazů i v nesprávné právní kvalifikaci skutků vytýkaných obviněné. Obviněná znovu se stejnými argumenty i v rámci dovolání namítala, že po dosažení věku 18 let poškozeným nebylo možno její případné jednání posoudit jako zločin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku. Pokud se odvolací soud s právním posouzením skutku nalézacího soudu zcela neztotožnil, když dospěl k závěru, že jednání obviněné mělo být posouzeno jako v podané obžalobě, přičemž zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí se měla dopustit až od 1. 6. 2004, kdy se předmětný skutek stal trestným, do března 2018, pak měl konstatovat, že se v období od 2. 1. 2003 do 1. 6. 2004 obviněná žádného trestného činu nedopustila. Přes závěr o nesprávnosti právní kvalifikace ovšem odvolací soud podané odvolání zamítl s odkazem na zákaz reformationis in peius, proto obviněná považovala zamítnutí odvolání za nesprávné.

11 Usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2024 č.j. 4 Tdo 515/2024-1008 bylo rozhodnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. **dovolání** obviněné **odmítnuto** jako zjevně neopodstatněné. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší soud nejprve poukázal na svou vázanost skutkovými závěry nalézacího soudu, s nimiž se ztotožnil také soud odvolací a ohledně namítaného extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními ve vztahu k předmětnému jednání po přezkoumání věci uzavřel, že stěžovatelka svými námitkami fakticky jen zpochybňuje způsob hodnocení důkazů soudy nižších stupňů a vyjadřuje s ním svůj nesouhlas, kdy takové námitky nemohu naplnit deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. K námitkám ohledně nesprávné právní kvalifikace Nejvyšší soud v bodě 45. a 46. mj. uvedl, že „...*Ze skutkových závěrů soudu prvního stupně, se kterými ze odvolací soud zcela ztotožnil, a kterými je Nejvyšší soud při posuzování důvodnosti dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. vázán, vyplývá, že obviněná se dopouštěla týrání vůči poškozenému i v období od 2. 1. 2003 do 1. 6. 2004. Podle skutkových zjištění měla totiž obviněná i v tomto období opakovaně poškozeného řezat, bodat nůžkami do končetin těla a dalších části těla, způsobovat mu krvavá zranění v podobě podlitin a krvácejících ran, rovněž ho kopat obuví do celého těla, fackovat ho, švihat ho silně elektrickým kabelem a útočit na něho rozžhavenou žehličkou, pálit ho na zádech a špičkou žehličky ho udeřit do zad. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně lze tedy dovodit, že i v období od 1. 1. 2003 do 1. 6. 2004 jednání obviněné naplňovalo skutkovou podstatu minimálně trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zákona ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zákona. V této souvislosti je pak nutno odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 1993, sp. zn. Tzn 12/93, podle kterého „tu část jednání pachatele, které se dopustil před změnou trestního zákona, lze posoudit spolu s částí jednání spáchaného po této změně jako pokračující nebo trvající trestný čin jediný jen tehdy, jestliže byly útoky spáchané za účinnosti dřívějšího zákona vůbec trestné.“ Současné lze poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2007, sp. zn. 3 Tdo 1431/2006, které tuto otázku řeší obdobně, právě ve vztahu k trestnému činu podle § 215a tr. zákona. Z dalších rozhodnutí lze odkázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2008, sp. zn. 4 Tdo 1438/2007, proti kterému byla podaná ústavní stížnost, která byla usnesením Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 1239/08, odmítnuta. Proti rozhodnutí Ústavního soudu pak byla podána stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, o níž bylo rozhodnuto rozsudkem velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci Rohlena proti České republice ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. 59552/08, podle kterého odsouzením obviněného nedošlo k porušení čl. 7 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod... Jednání obviněné vyjádřené ve skutkové větě a vztahující se k období od 2. 1. 2003 do 1. 6. 2004 bylo postižitelné podle tehdejšího trestního zákona, a to přinejmenším jako opakovaný pokus trestného činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zákona k § 8 odst. 1 tr. zákona. Za takové situace **jednání obviněné v tomto období představovalo s jednáním obviněné spáchaným po 1. 6. 2004 jeden skutek** a naplňovalo všechny znaky jediného trvajícího trestného činu, který **měl být správně právně kvalifikován podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku**. Zde je třeba akcentovat, že způsob jednání obviněné od 2.1.2003 do března 2018 vůči poškozenému byl v podstatě totožný a neměnný a naplňoval by zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí ve smyslu § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) d) tr. zákoníku. **Odvolací soud** však nemohl postupovat jinak, nápravě pochybení soudu prvního stupně v právní kvalifikaci jednání obviněné bránil zákaz reformationis in peius obsažený v § 259 odst. 4 tr. ř., proto **postupoval správně**, pokud rozsudek soudu prvního stupně nezrušil a podané dovolání obviněné podle § 256 tr. ř. zamítl. Proto Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je nezbytné odmítnout jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu.*

12 Obviněná podala rovněž **ústavní stížnost**, kterou se domáhala zrušení všech shora uvedených rozhodnutí soudů s tvrzením, že jimi došlo k porušení jejich ústavně zaručených základních

práv a svobod zakotvených v čl. 36 odst. 1, čl. 39 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva"). Ústavní stížnost byla usnesením II.ÚS 2908/24 ze dne 27. 11. 2024 **odmítnuta** podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, protože obviněná vznášela totožné námitky, které uplatnila již v předchozích stádiích trestního řízení a se kterými se obecné soudy, včetně Nejvyššího soudu, již náležitě zabývaly a dostatečně přesvědčivě vypořádaly. Ústavní soud zdůraznil, že jeho úkolem není opětovně přezkoumávat důvodnost obhajoby stěžovatelů, ani přehodnocovat důkazy provedené obecnými soudy v hlavním líčení či veřejném zasedání, a to již s ohledem na zásadu ústnosti a bezprostřednosti, resp. důvodnost vztahu mezi důkazy a usvědčujícími závěry obecných soudů, s výjimkou zjevné svévole v podobě tzv. extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými závěry. Podobný exces však Ústavní soud v dané věci neshledal.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 13 Podle ustanovení § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, se trestného činu *týrání svěřené osoby* dopustil ten, kdo týral osobu, která byla v její péči a výchově, takový čin spáchal zvlášť surovým způsobem a pokračoval v páčání takového činu po delší dobu. Dále je podstatné uvést, že trestný čin *týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě* podle § 215a, jehož se dopustil ten, kdo týral osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, byl do tr. zákona zařazen s účinností od 1.6.2004 novelou provedenou zákonem č. 91/2004 Sb.
- 14 Ustanovení § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku stanoví, že trestného činu *týrání svěřené osoby* se dopustí pachatel, který týrá osobu, která byla v její péči a výchově, a takový čin spáchá zvlášť surovým a trýznivým způsobem a takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví a takový čin páčí po delší dobu. Za uvedený trestný čin je možno uložit pachateli trest odnětí svobody na dvě léta až osm let.
- 15 Trestní zákoník v Dílu 2 týkajícím se trestů stanoví v oddílu I obecné zásady pro ukládání trestů. Podle znění § 38 odstavce 1 trestního zákoníku *trestní sankce je nutno ukládat s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a poměrům pachatele*. Podle odstavce 3 téhož ustanovení *při ukládání trestních sankcí se přihlédne i k právem chráněným zájmům osob poškozených trestným činem*.
- 16 Podle § 39 odstavec 1 tr. zákoníku *při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlédne k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy; dále přihlédne k chování pachatele po činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu; přihlédne též k jeho postoji k trestnému činu v trestním řízení, zda sjednal dohodu o vině a trestu, prohlásil svou vinu nebo označil rozhodné skutečnosti za nesporné, a pokud byl označen jako spolupracující obviněný, též k tomu, jak významným způsobem přispěl k objasnění zločinu spáchaného členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Přihlédne také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí život pachatele*.
- 17 Podle § 39 odstavec 2 tr. zákoníku *povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho*

následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem. Při určování závažnosti trestného činu z hlediska jeho následků soud přihlédne i k prohlášení poškozeného, který je obětí trestného činu podle zákona o obětech trestných činů, o tom, jaký dopad měl spáchaný trestný čin na jeho dosavadní život, pokud jej učinil.

- 18 Podle § 39 odstavec 3 tr. zákoníku *při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlédne k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem (§ 41 a 42), k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu. Při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlédne ke složitosti věci, k postupu orgánů činných v trestním řízení, k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení.*
- 19 Ustanovení § 43 odst. 1 tr. zákoníku stanoví, že *odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží mu úhrnný trest podle toho ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejprísněji trestný; jde-li o vícečinný souběh většího počtu trestných činů, může soud pachateli uložit trest odnětí svobody v rámci trestní sazby, jejíž horní hranice se zvyšuje o jednu třetinu; horní hranice trestní sazby odnětí svobody však nesmí ani po tomto zvýšení převyšovat dvacet let a při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let nesmí převyšovat třicet let. Vedle trestu přípustného podle takového ustanovení lze v rámci úhrnného trestu uložit i jiný druh trestu, jestliže jeho uložení by bylo odůvodněno některým ze souzených trestných činů. Jsou-li dolní hranice trestních sazeb odnětí svobody různé, je dolní hranicí úhrnného trestu nejvyšší z nich. Stanoví-li trestní zákon za některý z takových trestných činů pouze trest odnětí svobody, může být úhrnným trestem jen trest odnětí svobody jako trest samostatný.*
- 20 Podle § 81 odstavec 1 tr. zákoníku soud **může** *podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta, jestliže vzhledem k osobě a poměrům pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, a k okolnostem případu má důvodně za to, že k působení na pachatele, aby vedl řádný život, není třeba jeho výkonu.*

Posouzení předmětné věci

- 21 V rámci rekapitulovaného průběhu řízení byly opakovaně přezkoumávány a posuzovány totožné námitky obviněné směřující proti skutkovému stavu i právní kvalifikaci jednání kladeného jí za vinu, a to krajským soudem v rámci řízení o odvolání, Nejvyšším soudem v řízení o dovolání i Ústavním soudem v rámci rozhodování o podané ústavní stížnosti. Veškeré vznesené námitky obviněné měly (stručně uvedeno) směřovat k závěru, že u jednání, kterého se vůči svému synovi dopouštěla v dětství, došlo k zániku trestní odpovědnosti uplynutím promlčecí doby, a jednání, kterého se měla dopouštět od nabytí zletilosti syna, nebylo v určitém období trestné vůbec, případně nebylo vůbec prokázáno provedenými důkazy.
- 22 Přezkumem soudů vyšších stupňů nebyl ve skutkovém stavu zjištěném nalézacím soudem zjištěn zásadní rozpor ani nesoulad s provedeným dokazováním, tím méně rozpor extrémní. Otázka právní kvalifikace jednání obviněné však byla okresním, krajským i Nejvyšším soudem posouzena poněkud odlišně. Okresní soud posoudil veškeré jednání obviněné, jehož se měla dopouštět vůči synovi po dobu celkem dvaceti devíti let (od 4 let jeho věku až do jeho 33 let), jako jeden trestný čin právně kvalifikovaný jako zločin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku. Podle názoru krajského soudu mělo být jednání obviněné

správně kvalifikováno ve shodě s podanou obžalobou jako dva trestné činy, a to trestný čin týrání svěřené osoby podle § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, páchaný v době od ledna 1989 do 1. 1. 2003 (nabytí zletilosti poškozeného), a dále jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku, páchaný v době od 1. 6. 2004 (nabytí účinnosti ust. § 215a tr. zákona) do března 2018. Krajský soud se však explicitně nezabýval otázkou právního hodnocení jednání obviněné ve zbývajícím žalovaném období od 1.1.2003 do 1.6.2004 (od nabytí zletilosti poškozeného do zavedení trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a tr. zákona do právního řádu). Dílčí otázku týkající se části jednání obviněné následující po 1.1.2003 pak v rámci dovolání vyřešil Nejvyšší soud, když uzavřel, že i jednání obviněné vyjádřené ve skutkové větě a vztahující se k období od 2. 1. 2003 do 1. 6. 2004 představovalo s jednáním obviněné spáchaným po 1. 6. 2004 až do března 2018 jeden skutek a naplňovalo všechny znaky **jediného trvajících trestného činu**, který měl být správně právně kvalifikován jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle **§ 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku**. Výrok o náhradě nemajetkové újmy způsobené trestným činem byl vyhodnocen jako věcně správný.

- 23 Otázka zákonnosti a přiměřenosti uloženého trestu však byla řešena pouze krajským soudem v rámci přezkumu rozsudku nalézacího soudu. Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí pouze konstatoval, že trest uložený obviněné okresním soudem v podobě podmíněného trestu považuje za nepřiměřeně mírný, protože neodpovídá okolnostem, závažnosti ani následkům páchané trestné činnosti a měl být ukládán trest nepodmíněný. **Vadu výroku o vině spočívající v nesprávné právní kvalifikaci činu a výrok o trestu, který byl považován za nepřiměřeně mírný** však krajský soud za dané procesní situace napravit nemohl, neboť rozšíření právní kvalifikace o další trestný čin, byť stejně přísný a uložení přísnějšího trestu by bylo v rozporu se zákazem reformationis in peius.
- 24 Nejvyšší soud pak konstatoval, že odvolací soud správně dospěl k závěru, že k nápravě pochybení soudu prvního stupně v právní kvalifikaci bránil zákaz reformationis in peius obsažený v § 259 odst. 4 tr. řádu, a postupoval proto správně, pokud rozsudek soudu prvního stupně nezrušil a podané odvolání obviněné podle § 256 tr. ř. zamítl. Nejvyšší soud pak po přezkumu věci rovněž konstatoval, že možnosti nápravy chybného právního posouzení jednání obviněné bránil právě zákaz reformationis in peius, proto nemohlo dojít k nápravě uvedené vady ani v rámci řízení o dovolání.
- 25 Z uvedené procesní geneze případu tedy vyplývá, že rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2023, č. j. 6 T 62/2023-869, **byl porušen zákon ve prospěch obviněné, a to ve výroku o vině**, jímž v důsledku nesprávné právní kvalifikace skutku došlo k porušení ustanovení § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku a ustanovení § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, a dále **ve výroku o trestu**, který byl nedůvodně uložen jako trest nepřiměřeně mírný, neboť měl být uložen jako úhrnný a navíc nepodmíněný.
- 26 Otázka vadné právní kvalifikace již byla vyřešena Nejvyšším soudem v rámci řízení o dovolání, v němž bylo konstatováno, že jednání obviněné I. V. mělo být správně právně kvalifikováno jako dva trestné činy, a to jednání páchané v období od ledna 1989 do 1.1.2003 jako trestný čin týrání svěřené osoby podle § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona a jednání páchané v období od 2.1.2003 do března 2018 jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku. K nápravě vady právní kvalifikace však nemohlo dojít z výše uvedených důvodů a otázka trestu se proto v řízení o dovolání stala bezpředmětnou.

- 27 Jelikož otázka kvalifikace již byla Nejvyšším soudem vyřešena, považuji za hlavní těžiště podané stížnosti pro porušení zákona v otázce uloženého trestu. Mám za to, že nalézací soud uložil obviněné za prokázané jednání **trest nepřiměřeně mírný**, neboť náležitě neposoudil veškerá kritéria podstatná pro volbu druhu a výměry trestní sankce, přičemž základním kritériem pro uložení příslušného druhu trestu a jeho přísnosti je dosažení účelu trestu. Primárním účelem trestu je ochrana společnosti, dílčím účelem pak individuální represe a v neposlední řadě také individuální a generální prevence. Ukládání trestních sankcí je primárně ovládáno zejména zásadou přiměřenosti a subsidiarity přísnějších sankcí. Trestní represe by měla být ukládána tak, aby jejího účelu bylo dosaženo, pokud možno, nejmírnějším opatřením, a jde tedy o volbu minima represe s maximálním ochranným efektem. Ustanovení § 55 odst. 2 tr. zákoníku pak zakotvuje subsidiaritu nepodmíněného trestu odnětí svobody, zejména ve vztahu k trestným činům, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje pět let. Uvedené omezení však nebylo namíste aplikovat v případě obviněné I. V., které byl a měl být ukládán trest odnětí svobody v zákonném rozpětí od 2 do 8 let.
- 28 V daném případě soud především v rozporu s ust. § 38 a § 39 tr. zákoníku nedostatečně vyhodnotil **povahu a závažnost spáchaného trestného činu**. K jednání prokázanému obviněné je nutno uvést, že stupeň společenské škodlivosti projednávaného druhu trestné činnosti je obecně velmi vysoký, ovšem individuální závažnost posuzovaného jednání obviněné v daném případě výrazně převyšuje závažnost jednání, která jsou soudy řešena v obdobných případech. Obviněná svým jednáním maximálním možným způsobem porušila zájmy poškozeného a naplnila hned tři ze čtyř možných znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu (trestných činů), podle kterého bylo (i podle kterého mělo být) její jednání právně kvalifikováno - konkrétně zvláště surovým i zvláště trýznivým způsobem provedení činu, způsobením těžké újmy na zdraví, poškozením důležitého orgánu i zohyzdění poškozeného a délkou doby páčání, která byla v daném případě extrémně dlouhá, značně převyšující obvyklou dobu páčání tohoto druhu trestné činnosti.
- 29 O mimořádně zvrácené kreativitě a bezcitnosti obviněné svědčí prokázané způsoby fyzického násilí, kterého se vůči poškozenému v průběhu let dopouštěla, z nichž některé se opakovaly, směřovaly do míst s dosud nezhojeným poraněním a zraňovaly poškozeného velmi bolestivě a viditelně, přičemž trvale pozměňovaly nejen vzhled jeho těla, zejména hlavy, hrudníku, horních i dolní končetin, včetně prstů, ale měly negativní vliv i na plnou úchopovou funkčnost rukou. Především je ale nutno zdůraznit, že některé z použitých mechanismů násilí poškozeného bezprostředně ohrožovaly na životě. To se týká zejména nucení poškozeného k nadměrnému slunění se vznikem popálenin kůže 2. a 3. stupně na 90 % těla, jejichž přímým důsledkem byl akutní zdravotní stav, který by poškozený bez vysoce specializované několikadenní lékařské péče poskytnuté mu na jednotce intenzivní péče pravděpodobně nepřežil. Ze zjištěného způsobu fyzického týrání vzbuzujícího značné fyzické a současně i psychické útrapy lze bezpochyby dovodit vysokou míru bezcitnosti, bezohlednosti a lhostejnosti obviněné k osudu a utrpení poškozeného.
- 30 Při hodnocení povahy a závažnosti trestného činu je nutno zdůraznit velmi citelný a trvalý dopad na další život poškozeného nejen ve fyzické, ale i psychické rovině. Přestože psychické následky, které poškozený utrpěl v souvislosti s násilným jednáním obviněné ve formě smíšené úzkostné poruchy osobnosti, nenaplnily zákonná kritéria těžké újmy na zdraví ve smyslu ust. §122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, poukazují na další závažné dopady jednání obviněné do psychiky poškozeného v souvislosti s ústrky a posměchem, kterých se mu v dětství hojně dostávalo od ostatních dětí v důsledku pozměněného vzhledu a s tím spojené pocity osamělosti. V důsledku jednání obviněné poškozený trpěl absolutní sociální izolací – neměl kamarády,

známé, neměl se na koho obrátit, komu se svěřit. Zohyzdění těla v důsledku studu poškozeného dosud značně limituje ve společenských kontaktech i aktivitách. Poškozený má v důsledku jednání obviněné zcela narušené vnímání sebeúcty i důvěry k ostatním lidem. O bezohlednosti obviněné a extrémním psychickém tlaku vyvíjeném na poškozeného, majícím za cíl minimalizaci pravděpodobnosti jejího odhalení a zajištění možnosti dalšího uplatňování vlivu a násilí vůči poškozenému, svědčí také skutečnost, že obviněná nutila poškozeného učit se z paměti smyšlené mechanismy vzniku zranění, které musel prezentovat navenek, zejména při kontaktech s lékaři u ošetřování svých zranění, která mu působila. Ze všech uvedených okolností činu plyne, že **individuální závažnost** jednání obviněné vůči poškozenému byla **mimořádně vysoká** a svou závažností a škodlivostí se **řadí mezi nejzávažnější případy** naplňující dotčenou skutkovou podstatu.

31 Pokud jde o další kritérium rozhodné pro ukládání trestu, pak k osobním, rodinným a majetkovým **poměrům obviněné** a jejímu **způsobu života** je nutno uvést tolik, že „rodinou“ poškozené představoval fakticky toliko její jediný syn – poškozený P. V. Jeho systematické fyzické a psychické týrání, jemuž se od útlého dětství až do jeho dospělosti věnovala velmi důsledně, pravidelně a prakticky neustále, se pro obviněnou stalo jediným životním programem a cílem. Důvody a motivy jejího bezdůvodného násilného jednání vůči synovi vyvěraly čistě z jejího osobnostního disharmonického profilu a znalci zjištěného vztahu mezi její frustrací a následnou agresí. Zjištěné rysy osobnosti obviněné však neměly negativní vliv na její rozpoznávací a ovládací schopnosti, a trestní odpovědnost z hlediska duševních funkcí u ní nebyla forenzně významně narušena. Za situace, kdy se týrání poškozeného stalo součástí parazitního životního stylu obviněné, nelze v žádném případě přiznat obviněné polehčující okolnost spočívající ve vedení řádného způsobu života ve smyslu ust. § 41 písm. p) tr. zákoníku s odůvodněním, že se obviněná nedopustila žádné (tedy další) trestné činnosti, jak chybně učinil nalézací soud. Obviněná je invalidní důchodkyně, která však v době soužití s poškozeným nebyla významněji omezena ani v hybnosti ani sebeobsluze a nepotřebovala trvalou péči ze strany druhé osoby. V důsledku systematického týrání však vybudovala u syna stav naprosté závislosti a sociální izolace, získala absolutní kontrolu nad všemi oblastmi jeho života, včetně kontroly nad jeho finančními prostředky, díky čemuž jej dlouhodobě udržovala ve své domácnosti i v dospělosti a učinila z něj tak prakticky svého nevolníka.

32 V této souvislosti je nutno poukázat také na **okolnosti**, za kterých byla trestná činnost obviněné **ukončena a vyšla najevo**. Nade vší pochybnost bylo prokázáno, že obviněná svého jednání v žádném případě nezanechala dobrovolně a neměla ani v úmyslu zanechat. V důsledku vybudované závislosti obviněná u poškozeného minimalizovala schopnost bránit se a vymanit se z jejího vlivu. K tomu došlo teprve díky masivní podpoře a účinné pomoci manželky poškozeného P. V. S., která poškozenému až v roce 2018 pomohla opustit domácnost obviněné, k čemuž však došlo za razantního slovního i fyzického odporu obviněné. Manželka strachem zcela paralyzovaného poškozeného z bytu prakticky odvedla, čemuž předcházela dokonce i její fyzická inzultace ze strany obviněné. Teprve díky podpoře a pomoci manželky se poškozený následně odhodlal své dlouhodobé týrání řešit s policií a podat trestní oznámení. Pokud jde o délku trestního řízení, je namístě uvést, že poškozený podal trestní oznámení v prosinci 2019, trestní stíhání obviněné bylo po rozsáhlém prověřování zahájeno v září 2022, obžaloba byla podána v červnu 2023 a v listopadu 2023 **byl vynesena odsuzující rozsudek**. S ohledem na uvedené časové souvislosti a zejména s ohledem na množství důkazů, které bylo nutno opatřit o 29 let trvajícím týrání, nelze uvedenou délku trestního řízení v žádném případě považovat za nepřiměřeně dlouhou. Délku trestního řízení a dobu, která uplynula od (nedobrovolného) ukončení trestné činnosti, proto rovněž nebylo namístě zohlednit ve prospěch obviněné.

- 33 V neposlední řadě je nutno zohlednit **postoj obviněné** k trestné činnosti, její chování po činu a snahu odčinit následky svého jednání. I zde je nutno poukázat na celkově negativní postoj obviněné k vlastní trestné činnosti. Obviněná se po celou dobu trestního řízení cítila být nevinnou, nepřispěla ničím k objasnění vlastní trestné činnosti a v průběhu řízení před soudem pouze připustila násilí vůči synovi v dětství, nicméně výhradním cílem její obhajoby bylo dosáhnout zproštění viny, ať již z důvodu promlčení trestní odpovědnosti či z důvodu nedostatku důkazů. Obviněná po celou dobu trestního řízení neprojevila sebemenší míru náhledu či sebereflexe. Svým celkovým postojem prokázala naprostou absenci lítosti, soucitu či účasti s utrpením poškozeného. Po celou dobu se nepokusila o omluvu ani jiné kroky, které by mohly alespoň do určité míry částečně odčinit devastující následky, které svým jednáním způsobila poškozenému na fyzickém i psychickém zdraví. Lze uzavřít, že se poškozenému ze strany obviněné nedostalo ani minimálního zadostiučinění. K narovnání vztahu mezi obviněnou, jako pachatelkou a poškozeným, jejím synem nedošlo a ani dojít nemohlo, právě v důsledku negativního postoje k vytýkané trestné činnosti a k osobě poškozeného. Celkový postoj obviněné bezesporu svědčí o její mimořádné a nevídané zatvrzelosti, bezcitnosti, lhostejnosti a bezohlednosti, kterou bylo na místě vyhodnotit výhradně v její neprospěch.
- 34 Vzhledem ke všem výše uvedeným okolnostem případu a skutečností zjištěným k osobě obviněné proto nebylo důvodné zohlednit ve prospěch obviněné **žádnou z polehčujících okolností** uvedených v § 41 trestního zákoníku. Na druhou stranu obviněné přitěžovala celá škála okolností přitěžujících. Nálezací soud sice důvodně neshledal žádnou z přitěžujících okolností podle § 42 písm. c), f) d), h), m) tr. zákoníku, odvíjejících se od spáchání trestného činu surovým a trýznivým způsobem, využívaje závislosti poškozeného, zneužitím svého postavení, vůči dítěti a osobě blízké a jeho pácháním po delší dobu, neboť uplatnění těchto přitěžujících okolností brání zákaz dvojího přičítání zakotvený v § 39 odst. 5 tr. zákoníku. Na druhou stranu však soud opomněl obviněné přičíst další přitěžující okolnosti uvedené v ust. § 42 písm. a) tr. zákoníku, a to ve formě předchozího uvážení a rozmyslu, který lze u obviněné bezpochyby spatřovat nejen v její „kreativitě“ při fyzickém a psychickém trýznění poškozeného, ale také ve způsobech, jakým jej učila zpaměti a nutila nepravdivě zdůvodňovat způsoby, kterými měl ke svým zraněním přijít. Podle § 42 písm. c) tr. zákoníku obviněné přitěžovala i skutečnost, že činem porušila zvláštní povinnost, konkrétně povinnost rodiče pečovat o zdárný duševní i psychický vývoj poškozeného syna, vyplývající z její rodičovské zodpovědnosti, kterou ze zákona měla do dovršení jeho zletilosti a také ve smyslu ust. § 42 písm. n) spáchání více (konkrétně dvou) trestných činů.
- 35 S ohledem na veškeré zmíněné okolnosti případu, závažnost projednávané trestné činnosti, její následky, osobu obviněné, způsob života a zejména její negativní postoj k vytýkanému jednání a k poškozenému konstatuji, že nálezací soud při ukládání trestu v posuzovaném případě zcela **nedostatečně vyhodnotil zmíněná zákonná kritéria rozhodná pro ukládání trestu, když podcenil některé přitěžující okolnosti, a naopak obviněné nedůvodně přiznal některé okolnosti polehčující.** S přihlédnutím k zásadě přiměřenosti a subsidiarity přísnějších trestních sankcí je při volbě druhu a výměry trestní represe na místě hodnotit i resocializační možnosti pachatele. Kromě předchozího způsobu života a mentální výbavy pachatele je prvním předpokladem jeho nápravy právě postoj k trestné činnosti. Jsou-li u pachatele patrný jisté prvky náhledu a sebereflexe, je na místě preferovat výchovný účel trestu. V případě naprosté absence náhledu, bezcitnosti a zatvrzelosti obviněné I. V., však bylo **plně namístě upřednostnit právě represivní účel trestu**, protože k její nápravě, resp. uvědomění si závažnosti trestné činnosti nemůže při výkonu trestu nespojeném s jeho přímým výkonem v žádném případě dojít. V projednávaném případě proto nebyly splněny podmínky § 81 odstavec 1 tr. zákoníku pro podmíněný odklad výkonu trestu. Jinak řečeno **nepodmíněný trest**

odnětí svobody v polovině zákonné trestní sazby byl v případě obviněné I. V. **nejmírnějším možným trestem**.

- ³⁶ Lze tedy uzavřít, že rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2023, č. j. 6 T 62/2023-869, který nabyl právní moci dne 29. 2. 2024 došlo k porušení zákona ve prospěch obviněné, a to ve výroku o vině v ustanovení § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, v ustanovení § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku a ve výroku o trestu v ustanovení § 38, § 39, § 81 tr. zákoníku a v neposlední řadě také k porušení ustanovení § 43 odstavec 1 tr. zákoníku, neboť v případě správné právní kvalifikace měl být obviněné ukládán úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody.
- ³⁷ Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 28. 11. 2023, č. j. 6 T 62/2023-869, který nabyl právní moci dne 29.2.2024 **byl porušen zákon ve prospěch obviněné I. V.** v ustanovení § 215 odst. 1, 2 písm. a), b) tr. zákona, dále v ustanovení § 199 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), d) tr. zákoníku, § 38, § 39, § 81 a § 43 odstavec 1 tr. zákoníku.